

Vzdelávací program:

**Metóda CLIL vo vyučovaní všeobecno-vzdelávacích predmetov v základnej
škole
– teoretický modul**

Štatutárny zástupca: Ing. Katarína Kalašová

OBSAH

ZDÔVODNENIE VZDELÁVACIEHO PROGRAMU	3
DRUH KONTINUÁLNEHO VZDELÁVANIA	4
FORMA KONTINUÁLNEHO VZDELÁVANIA	4
CIELE VZDELÁVACIEHO PROGRAMU	5
OBSAH A ROZSAH VZDELÁVACIEHO PROGRAMU	5
ORGANIZAČNÁ FORMA VZDELÁVACEJ AKTIVITY.....	9
ROZSAH VZDELÁVACIEHO PROGRAMU.....	9
PODMIENKY PRE ZARADENIE UCHÁDZAČOV	9
SPÔSOB UKONČOVANIA VZDELÁVACIEHO PROGRAMU	10
POŽIADAVKY NA UKONČENIE VZDELÁVACIEHO PROGRAMU	10
PERSONÁLNE ZABEZPEČENIE A GARANT.....	11
FINANČNÉ, MATERIÁLNE ZABEZPEČENIA VZDELÁVACÍCH AKTIVÍT	12
TECHNICKÉ A INFORMAČNÉ ZABEZPEČENIE VZDELÁVACÍCH AKTIVÍT	12
NÁVRH VÝŠKY KREDITOV A DĹŽKA DOBY REALIZÁCIE VZDELÁVACIEHO PROGRAMU POSKYTOVATEĽOM.....	12
DOBA REALIZÁCIE VZDELÁVACEJ AKTIVITY POSKYTOVATEĽOM	12

Zdôvodnenie vzdelávacieho programu

Základnou požiadavkou, v súvislosti so vstupom Slovenska do Európskej únie, je zabezpečiť u všetkých žiakov pri ukončení stredoškolského štúdia dosiahnutie komunikačnej úrovne B1/B2 v prvom cudzom jazyku a komunikačnej úrovne A2/B1 v druhom cudzom jazyku podľa *Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky*, dokumentu Rady Európy.

Pri výučbe prostredníctvom metódy CLIL - Content and Language Integrated Learning - sú cudzojazyčné kompetencie nielen výsledkom procesu výučby cudzieho jazyka ako vyučovacieho predmetu, ale cudzí jazyk sa stáva aj nástrojom vzdelávania a myslenia pri odovzdávaní poznatkov z nejazykového predmetu. Metóda CLIL teda predstavuje spôsob výučby, ktorý žiakom umožňuje rýchlejšie nadobudnutie komunikačných kompetencií z cudzieho jazyka spolu so získavaním poznatkov z nejazykového predmetu, ktorý sa vyučuje pomocou cudzieho jazyka.

Absolventi stredných škôl v Slovenskej republike po ukončení štúdia získajú podľa *Koncepcie vyučovania CJ v ZŠ a SŠ schválenej vládou SR dňa 12. septembra 2007* komunikačné kompetencie z 2 cudzích jazykov. Znalosti týchto jazykov si budú v rámci mobility a prípadne vysokoškolského štúdia a práce na území niektorého členského štátu EÚ ďalej rozvíjať a dopĺňať o ďalšie odborné poznatky, najmä v oblasti terminológie a odbornej komunikácie a bude sa od nich požadovať vysoká zručnosť v odbornom vyjadrovaní a komunikácii v cudzom jazyku, porovnateľná s materinským jazykom. Preto je potrebné, aby sa žiaci začali čo najskôr, už v mladšom školskom veku, hlbšie oboznamovať s cudzím jazykom, s jeho gramaticko-syntaktickými štruktúrami, komunikačnými reťazcami a spôsobmi myslenia a osvojili si základnú formu aktuálnej, práve používanej formy komunikácie tak, aby v ďalšom štúdiu/zamestnaní nemali problémy prispôbovať svoje znalosti z CJ požiadavkám odbornej komunikácie. Je vedecky dokázané, že „jazyky, ktorými sa odovzdávajú poznatky z nejazykových predmetov sú neustále ovplyvňované obnovujúcim sa systémom odborných terminologických výrazov, ktoré odrážajú usporiadanie poznatkov danej vedeckej disciplíny. Aby sa tieto jazyky mohli modernizovať, potrebujú sa svojou štruktúrou prispôbiť novým spôsobom myslenia v danom vyučovacom predmete alebo skupine predmetov. Každá zmena v spôsobe myslenia a pohľadu na svet so sebou prináša aj nové spôsoby odbornej komunikácie a nové formy štylistických útvarov a odborných textov v rámci danej vedeckej disciplíny. Výučbu prostredníctvom metódy CLIL teda musíme chápať ako jeden z cieľov platformy práv a požiadaviek učiacich sa v súvislosti s možnosťou

nadobudnutia používaných jazykových kompetencií vyučovacieho predmetu. Je preto potrebné do výučby CJ zaviesť adekvátne vyučovacie metódy, ktoré pri odovzdávaní poznatkov používajú cudzí jazyk, a tým prepojiť výučbu založenú na integrácii jazyka a obsahu (CLIL) s výučbou predmetov v materinskom vyučovacom jazyku.“ (J.C.Beacco a kol.: *Langue(s) des autres disciplines, Division des Politiques linguistiques*, str. 5-7). Zmenám spôsobeným prirodzenou modernizáciou jazyka sa efektívnejšie dokáže prispôbiť ten používateľ jazyka, ktorý sa cudzí jazyk učil dlhšiu dobu metódou CLIL.

U žiakov na 1. stupni ZŠ má táto metóda určité špecifiká. Podporuje rozvíjanie materinského jazyka a kultúry, spoznávanie a postupné upevňovanie si cudzieho jazyka a kultúry a všeobecne zvyšuje pozitívnu motiváciu učiť sa jazyky. Prihliada na dosiahnutý stupeň psychického vývinu a umožňuje osvojiť si prirodzenú výslovnosť, intonáciu a plynulý rytmus reči. Taktiež napomáha odstrániť neistotu vo vyjadrovaní vyplývajúcu z nedostatku príležitostí komunikovať v zmysluplnom kontexte a s tým spojené komunikačné zábrany a vedie k zlepšeniu verbálnych schopností žiakov v ústnom i písomnom vyjadrovaní.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti našou snahou je posilniť zvyšovanie profesionálnej odbornosti učiteľov CJ a poskytnúť im možnosť zúčastniť sa školení k metóde CLIL v rámci ďalšieho odborného vzdelávania.

Doplnenie odbornosti učiteľov CJ o metódu CLIL zároveň pomôže:

- špecifikovať potreby a zadefinovať pravidlá vo výučbe cudzích jazykov v prepojení s využitím metódy CLIL,
- odstrániť existujúce lokálne modifikácie vo výučbe CJ v jednotlivých školách,
- zjednotiť formy výučby a výber vhodných didaktických metód výučby, učebníc a ďalších materiálno-didaktických pomôcok,
- zvýšiť kvalifikovanosť učiteľov CJ,
- efektívnejšie využívať stanovený počet vyučovacích hodín.

Druh kontinuálneho vzdelávania

- Inovačné vzdelávanie na zdokonaľovanie profesijných kompetencií potrebných na štandardný výkon pedagogickej činnosti podľa § 40 zákona č. 317/2009 Z.z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Forma kontinuálneho vzdelávania

- prezenčná forma 50 hodín
- dištančná forma 35 hodín

Ciele vzdelávacieho programu

Hlavný cieľ

- Rozšíriť vedomosti učiteľov primárneho vzdelávania a učiteľov cudzích jazykov pôsobiacich na primárnom stupni o teoretické vedomosti a praktické didaktické zručnosti potrebné pre aplikáciu jazykovo integrovaného vyučovania (CLIL) vo vyučovaní nejazykových predmetov.

Špecifické ciele

- Špecifikovať ciele, základné didaktické princípy a metodické zákonitosti obsahovo a jazykovo integrovaného vyučovania v základných školách.
- Získať potrebné teoretické vedomosti a didaktické zručnosti potrebné pre analýzu , selekciu a tvorbu vhodných učebných materiálov a tým podporiť aplikáciu jazykovo integrovaného vyučovania na primárnom (na prvom) stupni základných škôl.
- Na základe analýzy existujúcich materiálov a modelovania pedagogických situácií získať praktické zručnosti pre výučbu nejazykových predmetov s integrovaním vyučovania cudzieho jazyka na primárnom stupni základných škôl.
- Získať špecifické teoretické vedomosti a praktické zručnosti v oblasti diagnostiky vedomostí a lingvodidaktických/interkultúrnych kompetencií žiakov na meranie úspešnosti jazykovo integrovaného vyučovania.
- Nadobudnúť zručnosti a návyky potrebné pre ďalšie sebavzdelávanie, organizované kontinuálne vzdelávanie učiteľov, prípadne základné metodologické zručnosti užitočné pre výskumné aktivity v oblasti jazykovo integrovaného vyučovania.

Obsah a rozsah vzdelávacieho programu

Hlavný názov vzdelávacieho programu

Metóda CLIL vo vyučovaní všeobecno-vzdelávacích predmetoch v základnej škole - teoretický modul

Vzdelávacie moduly k metóde CLIL

1. Psychológia v pedagogickom procese

Aplikované poznatky z vývinovej psychológie

Základné informácie z danej oblasti relevantné pre deti vo veku 6-10 rokov (dosiahnuté štádium emocionálneho, sociálneho, osobnostného a kognitívneho vývinu); význam zohľadňovania učebných a kognitívnych štýlov detí (prístup zameraný na dieťa).

Prezenčná forma: prednáška a seminárne cvičenie (interaktívny workshop)

Časová dotácia: 4 hod.

Aplikované poznatky z pedagogickej psychológie

Adekvátne úprava pedagogického procesu s rešpektovaním vývinových zákonitostí, schopností a možností detí na I. stupni ZŠ; využitie psychologických poznatkov v pedagogickej praxi (štruktúra vyučovacej hodiny, vhodné postupy a aktivity ap.).

Prezenčná forma: prednáška a seminárne cvičenie (interaktívny workshop)

Časová dotácia: 4 hod.

Dištančná forma: 1 hod.

Aplikované poznatky zo sociálnej psychológie

Skupinová dynamika (oboznámenie sa s jej pravidlami, práca so skupinou); vytváranie primeraných edukačných podmienok pre bežných žiakov a pre žiakov s rôznymi ťažkosťami (poruchy učenia, problémy v emocionálnej a sociálnej oblasti, individuálne integrovaní žiaci ap.).

Prezenčná forma: prednáška a seminárne cvičenie (interaktívny workshop)

Časová dotácia: 4 hod.

Dištančná forma: 1 hod.

2. Úvod do problematiky integrovaného vyučovania cudzích jazykov a CLILu

Stručný historický prehľad vývoja metodiky CLIL a jej uplatňovania v krajinách EÚ, porovnanie národných variantov CLIL, prehľad riešených projektov a medzinárodných sietí praktikov CLIL. CLIL a ciele jazykovej politiky EÚ.

Prezenčná forma: prednáška s videoprezentáciami

Časová dotácia: 4 hod.

Dištančná forma: 4 hod.

3. Metodické princípy, ciele a formy CLILu

Aditívny a erazívny CLIL. Vzťah materinského a cudzieho jazyka. CLIL a princípy prirodzeného osvojovania si cudzieho jazyka. Lingvodidaktické a psycholingvistické princípy metodiky CLIL.

Prezenčná forma: prednáška s videoprezentáciami

Časová dotácia: 4 hod.

Dištančná forma: 4 hod.

4. CLIL a vek učiacich sa

Vekové osobitosti učiacich sa. CLIL u mladších žiakov. CLIL na nižšom a vyššom sekundárnom stupni.

Prezenčná forma: interaktívny workshop, riešenie problémových situácií

Časová dotácia: 2 hod.

Dištančná forma: 1 hod.

5. CLIL a typ školy.

CLIL na základných a stredných školách. CLIL a bilingválne školy. CLIL v odbornom vzdelávaní (na príklade odborných ekonomických a poľnohospodárskych škôl).

Prezenčná forma: interaktívny workshop,

Časová dotácia: 1 hod.

Dištančná forma: 1 hod.

6. Plánovanie vyučovania s metodikou CLIL

Komplexné plánovanie vyuč. aktivít s použitím metodiky CLIL. Princípy dlhodobého a krátkodobého plánovania. Príprava vyučovacej hodiny. Príprava individuálnej vzdelávacej aktivity.

Prezenčná forma: interaktívny workshop, modelové situácie, riešenie problémových situácií, tímová práca

Časová dotácia: 10 hod.

Dištančná forma: 5 hodín

7. Výber vhodného učiva a jeho spracovanie, integrácia učiva a pracovného jazyka

Výber vhodných tém zo štátneho vzdelávacieho programu (ev. zo školského vzdelávacieho programu) s ohľadom na jazykovú náročnosť. Rovnováha medzi predmetom a jazykom pri integrovaní vzdelávacích obsahov.

Prezenčná forma: interaktívny workshop, riešenie problémových situácií, prípadové štúdie

Časová dotácia: 6 hod.

Dištančná forma: 6 hodín

8. Medzipredmetové vzťahy a spolupráca učiteľov, rodičov a komunity

Modely spolupráce učiteľov nejazykových a jazykových predmetov. Harmonizácia cieľov, foriem a vyučovacích metód. Vytváranie prostredia priateľského voči cudzím jazykom. Ako získať a udržať podporu zo strany rodičov a komunity.

Prezenčná forma: prednáška, riešenie problémových situácií

Časová dotácia: 2 hod.

Dištančná forma: 2 hod.

9. Materiálna podpora CLILu

Vyhľadávanie a selekcia vhodných výučbových materiálov. www.clilcompendium.com; www.onestopclil.com. Vlastná príprava materiálov pre metodiku CLIL. Praktické ukážky.

Prezenčná forma: interaktívny workshop, modelové situácie, riešenie problémových situácií, tímová práca, práca s IKT

Časová dotácia: 4 hod.

Dištančná forma: 5 hodín

10. Spôsoby a princípy hodnotenia v CLILE.

Diagnostika vzdelávacích výsledkov žiakov. Ústne a písomné zisťovanie vedomostí žiakov. Čo hodnotiť – obsah alebo jazyk? CLIL a sebahodnotenie žiakov. CLIL a Európske jazykové portfólio.

Prezenčná forma: interaktívny workshop, modelové situácie, riešenie problémových situácií, tímová práca

Časová dotácia: 5 hod.

Dištančná forma: 5 hod.

Metódy výučby

- participatívne metódy,

- praktické cvičenia,
- modelové situácie,
- tímová práca,
- video tréning,
- prípadové štúdie,
- využitie IKT a edukačného softvéru, ktorý bude slúžiť na e-learningové štúdium,
- diskusia,
- prezentačné techniky.

Organizačná forma vzdelávacej aktivity

- formou vzdelávacích seminárov a e-learningových aktivít
- dištančná forma

Rozsah vzdelávacieho programu

Časová dotácia

prezenčná forma: 50 hodín

dištančná forma: 35 hodín

Kategória

- učitelia

Podkategórie pedagogických zamestnancov

- učiteľ pre primárne vzdelávanie
- učiteľ pre nižšie stredné vzdelávanie

Podmienky pre zaradenie uchádzačov

- Riaditeľ školy potvrdzuje zaradenie pedagogického zamestnanca do kariérového stupňa, riaditeľovi školy potvrdzuje prihlášku zriaďovateľ.
- Ak pedagogický zamestnanec nie je v pracovnom pomere alebo riaditeľ nepotvrdí zaradenie pedagogického zamestnanca, posúdi poskytovateľ oprávnenie na zaradenie

pedagogického zamestnanca na základe príslušných dokumentov, ktoré pedagogický zamestnanec predloží poskytovateľovi.

- Pedagogický zamestnanec sa môže prihlásiť aj na overovanie profesijných kompetencií podľa §35, článok 6 zákona 317 o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- Programu kontinuálneho vzdelávania sa zúčastňujú učitelia 1. a 2. stupňa ZŠ, ktorí spĺňajú kvalifikačné predpoklady vyučovania cudzieho jazyka v súlade s vyhláškou 437/2009 z. Z., ktorou sa ustanovujú kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné požiadavky pre jednotlivé kategórie pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov.

Spôsob ukončovania vzdelávacieho programu

Absolvovanie vzdelávacieho programu - minimálne 80% prezenčnej formy

Záverečná prezentácia a pohovor pred trojčlennou komisiou.

Požiadavky na ukončenie vzdelávacieho programu

Záverečná prezentácia a úspešný pohovor pred trojčlennou skúšobnou komisiou

Skúšobná komisia

Predseda skúšobnej komisie a jej ďalších dvoch členov vymenúva štatutárny orgán poskytovateľa z odborníkov pre obsah vzdelávacieho programu. Každý člen skúšobnej komisie musí spĺňať nasledovné požiadavky:

- odborný pracovník z oblasti výučby cudzích jazykov, jazykového vzdelávania, predškolskej a elementárnej pedagogiky alebo detskej psychológie,
- minimálne dosiahnuté vysokoškolské vzdelanie 2. stupňa v oblasti výučby cudzieho jazyka, jazykového vzdelávania, predškolskej a elementárnej pedagogiky alebo detskej psychológie,
- pre niektoré časti obsahu jednotlivých kurzov a modulov minimálne dosiahnuté vysokoškolské vzdelanie 3. stupňa v oblasti výučby cudzieho jazyka, jazykového vzdelávania, predškolská a elementárna pedagogika alebo detská psychológia,

- minimálne šesť rokov pedagogickej, prípadne odbornej praxe v oblasti výučby cudzích jazykov, jazykového vzdelávania, predškolskej a elementárnej pedagogiky alebo detskej psychológie.

Personálne zabezpečenie a garant

Všetky odborné aktivity budú koordinované koordinátorom, ktorého vymenuje gestor.

Odborný garant vzdelávacieho programu

- Univerzita Konštantína Filozofa, Pedagogická fakulta, Nitra
doc. PaedDr. Silvia Pokrivčáková, PhD.

Hlavnou úlohou odborného garanta je odborne garantovať obsah a rozsah vzdelávacieho programu, jeho jednotlivých kurzov a modulov.

Lektorské zabezpečenie

Lektori vzdelávacieho programu sú zamestnanci VŠ, metodických centier a ŠPÚ, majú odborné a lektorské skúsenosti a spĺňajú podmienky čl. 2 bod 12 smernice 18/2009

doc. PaedDr. Silvia Pokrivčáková PhD. - Pedagogická fakulta UKF v Nitre

PhDr. Eva Farkašová, CSc. - Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie v Bratislave

PaedDr. Eva Stranovská, PhD. - Pedagogická fakulta UKF v Nitre

PaedDr. Jana Luprichová – Pedagogická fakulta UKF v Nitre

Ing. Beata Menzlová – oddelenie pre cudzie jazyky ŠPÚ v Bratislave

Externí lektori budú odborníci z danej oblasti z vysokých škôl a metodicko-pedagogických centier.

Hlavnou úlohou lektorského zabezpečenia je odborne realizovať obsah a rozsah vzdelávacieho programu, jeho jednotlivých kurzov a modulov.

Finančné, materiálne zabezpečenia vzdelávacích aktivít

Program kontinuálneho vzdelávania je pre účastníkov bezplatný. Účastníci vzdelávania hradia cestovné náklady a ubytovanie. V rámci vzdelávania dostanú účastníci metodické materiály.

Technické a informačné zabezpečenie vzdelávacích aktivít

Účastníci vzdelávania budú metodicky vyškolení prostredníctvom prednášok, modelových situácií a interaktívnych aktivít. Informovanosť bude zabezpečená aj publikovaním metodických materiálov, odborných článkov a plánovaných diseminačných konferencií.

Informácie o cieľoch kontinuálneho vzdelávania, priebehu realizácie projektu ako aj informačný materiál pre širokú odbornú aj laickú verejnosť budú zverejňované na informačnom portáli.

Návrh výšky kreditov a dĺžka doby realizácie vzdelávacieho programu poskytovateľom

Navrhovaný počet priznaných kreditov za absolvovanie programu

20 kreditov (17 kreditov + 3 kredity záverečná prezentácia pred trojčlennou komisiou)

Doba realizácie vzdelávacej aktivity poskytovateľom

začiatok realizácie: dňom právoplatného rozhodnutia akreditačnej rady